

CONV 797/03

NIDE I

SAATE

Lähtettäjä: Puheenjohtajisto

Vastaanottaja: Valmistelukunta

Ed. asiak. nro: CONV 722/03, CONV 724/1/03 REV 1, CONV 770/03

Asia: I osan tarkistettu versio

Valmistelukunnan jäsenille toimitetaan ohessa perustuslakia koskevan sopimuksen johdanto-osan ja I osan teksti sekä pöytäkirjat toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta sekä kansallisten parlamenttien asemasta puheenjohtajiston tarkistamana versiona:

- johdanto-osa, I osan I–III osasto ja V– IX osasto sekä pöytäkirjat kansallisten parlamenttien asemasta sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta on tarkistettu saatujen huomautusten ja muutosehdotusten sekä 5.6.2003 käydyin täysistuntokeskustelun pohjalta;
- I osan IV osasto on tarkistettu valmistelukunnan ryhmien kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta.

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

JOHDANTO-OSA	3
I OSASTO: UNIONIN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET	5
II OSASTO: PERUSOIKEUDET JA UNIONIN KANSALAISUUS	8
III OSASTO: UNIONIN TOIMIVALTA	9
IV OSASTO: UNIONIN TOIMIELIMET	15
V OSASTO: UNIONIN TOIMIVALLAN KÄYTTÖ	27
VI OSASTO: DEMOKRATIAN TOTEUTUMINEN UNIONISSA	38
VII OSASTO: UNIONIN VARAINHOITO	41
VIII OSASTO: UNIONI JA SEN LÄHIYMPÄRISTÖ	43
IX OSASTO: UNIONIN JÄSENYYS	44
<u>LIITE I: EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA KANSALLISTEN PARLAMENTTIEN ASEMASTA EUROOPAN UNIONISSA</u>	47
<u>LIITE II: EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATTEIDEN SOVELTAMISESTA</u>	50
<u>LIITE III: EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA KANSALAISTEN EDUSTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTISSA JA ÄÄNTEN PAINOTTAMISESTA NEUVOSTOSSA</u>	53

EHDOTUS TEKSTIKSI

JOHDANTO-OSA

Χρόμεθα γάρ πολιτεία ... καί όνομα μέν διά τό μή ές ολίγους άλλ' ές πλείονας οικεῖν δημοκρατία κέκληται ...

Hallitusmuotoamme nimitetään demokratiaksi, koska valta ei ole harvoilla vaan monilla.

Thukydides II, 37

Ovat tietoisia siitä, että Eurooppa on sivilisaatiota eteenpäin vievä maanosa ja että sen asukkaat, jotka ovat saapuneet eri vaiheissa ihmiskunnan varhaisimmista ajoista lähtien, ovat kehittäneet siellä aikojen kuluessa humanismin perustana olevat arvot: ihmisten tasa-arvon, vapauden ja järjen kunnioittamisen,

Hakevat innoituksensa niistä Euroopan kulttuurisista, uskonnollisista ja humanistisista perinnöistä, jotka ovat edelleen läsnä sen perinteessä ja joiden myötä yhteiskuntaelämään on juurtunut ajatus ihmisen ja hänen loukkaamattomien ja luovuttamattomien oikeuksiensa sekä lain noudattamisen keskeisestä merkityksestä,

Ovat vakuuttuneita siitä, että uudelleen yhdistynyt Eurooppa aikoo jatkaa sivilisaation, edistyksen ja vaurauden tiellä kaikkien asukkaidensa, myös heikoimpien ja vähäosaisimpien hyväksi, että se haluaa pysyä kulttuurille, tiedolle ja sosiaaliselle kehitykselle avoimena maanosana ja että se pyrkii syventämään julkisen elämänsä demokraattisuutta ja avoimuutta ja tekemään työtä rauhan, oikeuden ja solidaarisuuden hyväksi maailmassa,

Ovat varmoja siitä, että Euroopan kansat, jotka ovat ylpeitä identiteetistään ja kansallisesta historiastaan, ovat päättäneet ylittää entiset rajansa ja luoda yhteisen tulevaisuuden lähentymällä yhä enemmän,

Ovat vakuuttuneita siitä, että "erilaisuudessaan yhdistynyt" Eurooppa tarjoaa heille parhaat mahdollisuudet jatkaa, kunnioittaen kaikkien oikeuksia ja tietoisina vastuustaan tulevia sukupolvia ja maapalloa kohtaan, tätä suurta hanketta, joka tekee Euroopasta erityisen otollisen alueen ihmiskunnan toivolle,

Kiitollisina Eurooppa-valmistelukunnan jäsenille, jotka ovat Euroopan kansalaisten ja valtioiden puolesta laatineet tämän perustuslain,

[Jotka, vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa, ovat sopineet seuraavaa:]

I OSA

I OSASTO: UNIONIN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET

I-1 artikla: Unionin perustaminen

1. Tällä perustuslailla, joka ilmentää Euroopan kansalaisten ja valtioiden tahtoa rakentaa tulevaisuuttaan yhdessä, perustetaan Euroopan unioni, jolle jäsenvaltiot antavat toimivaltaa yhteisten tavoitteidensa saavuttamiseksi. Unioni sovittaa yhteen jäsenvaltioiden politiikat, joilla pyritään saavuttamaan nämä tavoitteet, ja käyttää yhteisönä jäsenvaltioiden sille antamaa toimivaltaa.
2. Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, jotka kunnioittavat sen arvoja ja sitoutuvat edistämään niitä yhdessä.

I-2 artikla: Unionin arvot

Unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, yhdenvertaisuus, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Nämä arvot ovat yhteisiä jäsenvaltioille yhteiskunnassa, jonka ominaispiirteitä ovat moniarvoisuus, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuullisuus ja syrjimättömyys.

I-3 artikla: Unionin tavoitteet

1. Unionin päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia.
2. Unioni tarjoaa kansalaisilleen vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen, jolla ei ole sisärajoja, sekä sisämarkkinat, joilla kilpailu on vapaata ja vääristymätöntä.
3. Unioni pyrkii kestävän kehityksen Eurooppaan, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu, erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous, jonka tavoitteena on täystyöllisyys ja sosiaalinen edistys, sekä korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja ympäristön laadun parantaminen. Se edistää tieteellistä ja teknistä kehitystä.

Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää ja edistää oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, miesten ja naisten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lasten oikeuksien suojelua.

Unioni edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja jäsenvaltioiden välistä yhteisvastuuta.

Unioni kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta ja huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä.

4. Unioni puolustaa ja edistää arvojaan ja etujaan kansainvälisissä suhteissaan. Se edistää osaltaan rauhaa, turvallisuutta, maapallon kestäväää kehitystä, kansojen välistä yhteisvastuuta ja keskinäistä kunnioitusta, vapaata ja oikeudenmukaista kauppaa, köyhyyden poistamista ja ihmisoikeuksien, erityisesti lasten oikeuksien, suojelua, sekä kansainvälisen oikeuden tarkkaa noudattamista ja kehittämistä, Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden kunnioittaminen mukaan lukien.
5. Näihin tavoitteisiin pyritään aiheellisin keinoin unionille tällä perustuslailla annetun toimivallan mukaisesti.

I-4 artikla: Perusvapaudet ja syrjäntäkielto

1. Unioni takaa henkilöiden, tavaroiden, palvelujen ja pääomien vapaan liikkuvuuden sekä sijoittautumisvapauden alueellaan tämän perustuslain määräysten mukaisesti.
2. Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjäntä on kiellettyä tämän perustuslain soveltamisalalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän perustuslain erityismääräysten soveltamista.

I-5 artikla: Unionin ja jäsenvaltioiden väliset suhteet

1. Unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittista ja perustuslaillista perusrakennetta, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta. Se kunnioittaa niiden olennaisia valtiolle kuuluvia tehtäviä, erityisesti niitä, jotka liittyvät valtion alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen, lain ja järjestyksen ylläpitämiseen sekä sisäisen turvallisuuden takaamiseen.
2. Vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perustuslaista johtuvien tehtävien täyttämässä.

Jäsenvaltioiden on helpotettava unionin tehtävien täyttämistä, ja niiden on pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa perustuslaissa asetettujen päämäärien toteutumisen.

I-6 artikla: Oikeushenkilöllisyys

Unioni on oikeushenkilö.

II OSASTO: PERUSOIKEUDET JA UNIONIN KANSALAISSUUS

I-7 artikla: Perusoikeudet

1. Unioni tunnustaa tämän perustuslain toisessa osassa olevassa perusoikeuskirjassa esitetyt oikeudet, vapaudet ja periaatteet.
2. Unioni pyrkii liittymään ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen. Mainittuun yleissopimukseen liittyminen ei vaikuta tässä perustuslaissa määriteltyyn unionin toimivaltaan.
3. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa taatut ja jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä ilmenevät perusoikeudet kuuluvat yleisinä periaatteina unionin oikeuteen.

I-8 artikla: Unionin kansalaisuus

1. Jokainen jäsenvaltion kansalainen on unionin kansalainen. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.
2. Unionin kansalaisella on tässä perustuslaissa vahvistetut oikeudet ja velvollisuudet. Hänellä on:
 - oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella;
 - äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa ja sen jäsenvaltion kunnallisvaaleissa, jossa hän asuu, samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaisilla;

- ollessaan sellaisen kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, oikeus saada minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta suojelua samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaisilla;
 - oikeus vedota Euroopan parlamenttiin ja kääntyä Euroopan unionin oikeusasiamiehen puoleen sekä oikeus kirjoittaa unionin toimielimille ja neuvoa-antaville elimille jollakin perustuslain kielellä ja saada näiltä vastaus samalla kielellä.
3. Näitä oikeuksia käytettäessä noudatetaan edellytyksiä ja rajoituksia, jotka on määritelty tässä perustuslaissa tai sen soveltamiseksi hyväksytyissä toimenpiteissä.

III OSASTO: UNIONIN TOIMIVALTA

I-9 artikla: Perusperiaatteet

1. Unionin toimivallan jakoon sovelletaan toimivallan siirtämisen periaatetta. Unionin toimivallan käyttöön sovelletaan toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta.
2. Toimivallan siirtämisen periaatteen mukaisesti unioni toimii jäsenvaltioiden sille perustuslaissa antaman toimivallan rajoissa perustuslaissa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Toimivalta, jota perustuslaissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille.
3. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi niiden keskushallinnon tasolla tai alueellisella taikka paikallisella tasolla riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita vaan ne voidaan toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla.

Unionin toimielimet soveltavat toissijaisuusperiaatetta perustuslain liitteenä olevan, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti. Kansalliset parlamentit valvovat tämän periaatteen noudattamista pöytäkirjassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

4. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perustuslain tavoitteiden saavuttamiseksi.

Unionin toimielimet soveltavat suhteellisuusperiaatetta 3 kohdassa mainitun pöytäkirjan mukaisesti.

I-10 artikla: Unionin oikeus

1. Perustuslaki ja lainsäädäntö, jota unionin toimielimet antavat käyttäessään unionille perustuslaissa annettua toimivaltaa, ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden lainsäädäntöön nähden.
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki yleis- tai erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia perustuslaista tai unionin toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi.

I-11 artikla: Toimivaltuuskat

1. Kun perustuslaissa annetaan unionille yksinomainen toimivalta tietyllä alalla, ainoastaan unioni voi toimia lainsäätäjänä ja antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä, kun taas jäsenvaltiot voivat tehdä näin ainoastaan unionin valtuuttamina tai unionin antamien säädösten täytäntöön panemiseksi.

2. Kun perustuslaissa annetaan unionille sen ja jäsenvaltioiden kesken jaettu toimivalta tietyllä alalla, unionilla ja jäsenvaltioilla on oikeus toimia lainsäätäjinä ja antaa oikeudellisesti sitovia säädöksiä kyseisellä alalla. Jäsenvaltiot käyttävät toimivaltaansa siltä osin kuin unioni ei käytä omaansa tai on päättänyt lakata käyttämästä sitä.
3. Unionilla on toimivalta edistää ja toteuttaa jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittamista.
4. Unionilla on toimivalta määrittellä ja toteuttaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, johon kuuluu myös yhteisen puolustuspolitiikan asteittainen määrittely.
5. Tietyillä aloilla ja perustuslaissa määrättyin edellytyksin unionilla on toimivalta toteuttaa jäsenvaltioiden toimia tukevia, yhteensovitettavia tai täydentäviä toimia, mutta se ei korvaa niiden toimivaltaa näillä aloilla.
6. Unionin toimivallan laajuudesta ja sen käyttöä koskevista säännöistä määrätään kutakin alaa koskevissa perustuslain III osan erityismääräyksissä.

I-12 artikla: Yksinomainen toimivalta

1. Unionilla on yksinomainen toimivalta vahvistaa tarpeelliset kilpailusäännöt sisämarkkinoiden toimintaa sekä seuraavia aloja varten:
 - euron käyttöön ottaneiden jäsenvaltioiden rahapolitiikka
 - yhteinen kauppapolitiikka
 - tulliliitto
 - meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen yhteisen kalastuspolitiikan yhteydessä.

2. Unionilla on yksinomainen toimivalta tehdä kansainvälinen sopimus, kun sopimuksen tekemisestä säädetään unionin säädöksessä tai kun se on välttämätöntä, jotta unioni voi käyttää toimivaltaansa sisäisellä tasolla, tai kun se vaikuttaa unionin sisäiseen säädökseen.

I-13 artikla: Jaettu toimivalta

1. Unionilla ja jäsenvaltioilla on jaettu toimivalta, kun unionille annetaan perustuslaissa toimivaltaa, joka ei koske I-12 ja I-16 artiklassa mainittuja aloja.
2. Unionin ja jäsenvaltioiden jaettua toimivaltaa sovelletaan pääasiassa seuraaviin aloihin:
 - sisämarkkinat
 - vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuva alue
 - maatalous ja kalastus, meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä lukuun ottamatta
 - liikenne ja Euroopan laajuiset verkot
 - energia
 - sosiaalipolitiikka III osassa määriteltyjen näkökohtien osalta
 - taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus
 - ympäristö
 - kuluttajansuoja, ja
 - kansanterveysalan yhteiset turvallisuuskysymykset.
3. Tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja avaruuden aloilla unionilla on toimivalta toteuttaa toimia, erityisesti määritellä ja panna täytäntöön ohjelmia, ilman että tämän toimivallan käyttäminen voisi estää jäsenvaltioita käyttämästä omaa toimivaltaansa.

4. Kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun aloilla unionilla on toimivalta ryhtyä toimiin ja harjoittaa yhteistä politiikkaa, ilman että tämän toimivallan käyttäminen voisi estää jäsenvaltioita käyttämästä omaa toimivaltaansa.

I-14 artikla: Talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhteensovittaminen

1. Unioni hyväksyy toimenpiteet varmistaakseen jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamisen, erityisesti vahvistamalla kyseisen politiikan yleislinjat. Jäsenvaltiot sovittavat talouspolitiikkansa yhteen unionissa.
2. Euron käyttöön ottaneisiin jäsenvaltioihin sovelletaan erityissääntöjä.
3. Unioni hyväksyy toimenpiteet varmistaakseen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan yhteensovittamisen, erityisesti vahvistamalla kyseisen politiikan suuntaviivat.
4. Unioni voi tehdä aloitteita varmistaakseen jäsenvaltioiden sosiaalipolitiikan yhteensovittamisen.

I-15 artikla: Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

1. Unionin toimivalta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla käsittää kaikki ulkopolitiikan alat ja kaikki unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, muun muassa asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan, joka voi johtaa yhteiseen puolustukseen.
2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksetta unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuun hengessä ja unionin tällä alalla antamia säädöksiä noudattaen. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai saattavat heikentää sen tehokkuutta.

I-16 artikla: Tuki-, yhteensovitus- ja täydennystoimet

1. Unioni voi toteuttaa tukitoimia, yhteensovitustoimia ja täydennystoimia.
2. Alat, joilla voidaan toteuttaa tukitoimia, yhteensovitustoimia ja täydennystoimia Euroopan tasolla, ovat seuraavat:
 - teollisuus
 - ihmisten terveyden suojelu ja parantaminen
 - koulutus, ammatillinen koulutus, nuoriso ja urheilu
 - kulttuuri
 - pelastuspalvelu.
3. Oikeudellisesti velvoittaviin säädöksiin, jotka unioni antaa edellä mainittuja aloja koskevien III osassa olevien erityismääräysten perusteella, ei voi kuulua jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

I-17 artikla: Joustolauseke

1. Jos käy ilmi, että tässä perustuslaissa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan unionin toimintaa III osassa määritellyillä politiikan aloilla eikä perustuslaissa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto toteuttaa aiheelliset toimenpiteet yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.
2. Komissio tiedottaa tämän artiklan perusteella tehdyistä ehdotuksista jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille edellä I-9 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun toissijaisuusperiaatteen valvontaa koskevan menettelyn yhteydessä.
3. Tämän artiklan perusteella annettuihin säännöksiin ei voi kuulua jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista niissä tapauksissa, joissa se ei perustuslain mukaan ole sallittua.

IV OSASTO: UNIONIN TOIMIELIMET

I luku – Toimielinjärjestelmä

I-18 artikla: Unionin toimitimet

1. Unionilla on yhteinen toimielinjärjestelmä, joka pyrkii

- toteuttamaan unionin tavoitteet
- edistämään sen arvoja
- ajamaan unionin, sen kansalaisten ja sen jäsenvaltioiden etuja

sekä varmistamaan niiden politiikkojen ja toimien johdonmukaisuuden, tehokkuuden ja jatkuvuuden, joita unioni toteuttaa saavuttaakseen tavoitteensa.

2. Tähän toimielinjärjestelmään kuuluvat:

Euroopan parlamentti,
Eurooppa-neuvosto,
ministerineuvosto,
Euroopan komissio,
tuomioistuin.

3. Kukin toimielin toimii sille perustuslaissa annettujen toimivaltuuksien rajoissa, perustuslaissa määrättyjen menettelyjen ja edellytysten mukaisesti. Toimitimet toimivat keskenään vilpittömässä yhteistyössä.

I-19 artikla: Euroopan parlamentti

1. Euroopan parlamentti toimii yhdessä neuvoston kanssa lainsäätäjänä ja budjettivallan käyttäjänä sekä huolehtii poliittisesta valvonnasta ja toimii neuvonantajana perustuslaissa määrättyin edellytyksin. Se valitsee Euroopan komission puheenjohtajan.

2. Euroopan kansalaiset valitsevat Euroopan parlamentin välittömällä, yleisillä, vapailta ja salaisilla vaaleilla viiden vuoden pituiseksi toimikaudeksi. Euroopan parlamentin jäsenten määrä on enintään 732. Euroopan kansalaisten edustus on alenevasti suhteellinen siten, että vähimmäismääräksi vahvistetaan neljä Euroopan parlamentin jäsentä jäsenvaltiota kohden.

Hyvissä ajoin ennen Euroopan parlamentin vaaleja vuonna 2009 ja tarvittaessa sen jälkeenkin Eurooppa-neuvosto tekee yksimielisesti Euroopan parlamentin ehdotuksesta ja sen hyväksynnän saatuaan päätöksen Euroopan parlamentin kokoonpanosta edellä mainittuja periaatteita noudattaen¹.

3. Euroopan parlamentti valitsee jäsentensä keskuudesta puhemiehen ja puhemiehistön.

I-20 artikla: Eurooppa-neuvosto

1. Eurooppa-neuvosto antaa unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määrittelee sen yleiset poliittiset suuntaviivat ja painopisteet.
2. Eurooppa-neuvostoon kuuluvat jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet sekä Eurooppa-neuvoston presidentti ja komission puheenjohtaja. Ulkoasiainministeri osallistuu Eurooppa-neuvoston työskentelyyn.
3. Eurooppa-neuvosto kokoontuu presidenttinsä kutsusta kullakin vuosineljänneksellä. Mikäli käsiteltävät asiat sitä edellyttävät, Eurooppa-neuvoston jäsenet voivat päättää, että heitä avustaa ministeri, ja komission puheenjohtaja, että häntä avustaa komission jäsen. Presidentti kutsuu koolle Eurooppa-neuvoston ylimääräisen kokouksen, jos tilanne sitä vaatii.
4. Jollei perustuslaissa toisin määrätä, Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

¹ Ks. myös liitteessä III oleva pöytäkirja.

I-21 artikla: Eurooppa-neuvoston presidentti

1. Eurooppa-neuvosto valitsee presidenttinsä I-24 artiklan 2 kohdassa määritellyllä määräenemmistöllä kaksi ja puoli vuotta kestäväksi kaudeksi, joka voidaan uusida kerran. Vakavassa väärinkäytöstopauksessa Eurooppa-neuvosto voi keskeyttää hänen toimikautensa samaa menettelyä noudattaen.
2. Eurooppa-neuvoston presidentti toimii Eurooppa-neuvoston kokouksissa puheenjohtajana ja työskentelyn innoittajana sekä huolehtii kokousten valmistelusta jatkuvuudesta. Hän pyrkii edistämään yhteenkuuluvuutta ja yksimielisyyttä Eurooppa-neuvostossa. Hän esittää Euroopan parlamentille selvityksen kunkin Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen.

Eurooppa-neuvoston presidentti huolehtii tässä ominaisuudessa omalla tasollaan unionin ulkoisesta edustuksesta yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevissa asioissa, tämän kuitenkaan rajoittamatta ulkoasiainministerin toimivaltaa.

3. Eurooppa-neuvoston presidentti ei voi hoitaa kansallista tehtävää.

I-22 artikla: Ministerineuvosto

1. Ministerineuvosto toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa lainsäätäjänä ja budjettivallan käyttäjänä sekä määrittelee ja sovittaa yhteen unionin politiikkaa perustuslaissa määrättyin edellytyksin.
2. Ministerineuvosto muodostuu jäsenvaltioiden nimeämistä ministeritason edustajista, joita on yksi kustakin jäsenvaltiosta kutakin neuvoston kokoonpanoa kohti. Ainoastaan tällä edustajalla on edustamaansa jäsenvaltiota sitovat valtuudet ja äänioikeus.
3. Jollei perustuslaissa toisin määrätä, neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.

I-23 artikla: Neuvoston kokoonpanot

1. Yleisten asioiden ja lakiasäätävä neuvosto huolehtii ministerineuvoston työskentelyn johdonmukaisuudesta.

Kun se toimii yleisten asioiden neuvostona, se valmistelee Eurooppa-neuvoston kokoukset ja toteuttaa kokouksista aiheutuvat jatkotoimet ollen yhteydessä komissioon.

Toimiessaan lainsäätäjänä neuvosto käsittelee eurooppalait ja -puitelait ja tekee niistä ratkaisunsa yhdessä Euroopan parlamentin kanssa perustuslain määräysten mukaisesti. Neuvoston toimiessa lainsäätäjänä kutakin jäsenvaltiota edustaa yksi tai kaksi muuta ministeritason edustajaa, joiden toimivalta vastaa neuvostossa käsiteltäviä asioita.

2. Ulkoasiainneuvosto valmistelee unionin ulkopoliittikan Eurooppa-neuvoston määrittelemien strategisten linjojen mukaisesti ja huolehtii unionin toiminnan johdonmukaisuudesta. Ulkoasiainneuvoston puheenjohtajana toimii unionin ulkoasiainministeri.
3. Muista kokoonpanoista päättää Eurooppa-neuvosto.
4. Neuvoston eri kokoonpanojen puheenjohtajina, ulkoasiainneuvostoa lukuun ottamatta, toimivat neuvostossa olevat jäsenvaltioiden edustajat vuorotteluperiaatteella vähintään vuoden ajan. Eurooppa-neuvosto vahvistaa tätä vuorottelua koskevat säännöt ottaen huomioon Euroopan poliittisen ja maantieteellisen tasapainon ja jäsenvaltioiden monimuotoisuuden.

I-24 artikla: Määräenemmistö

1. Kun Eurooppa-neuvosto tai neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, sillä tarkoitetaan jäsenvaltioiden enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa unionin väestöstä.
2. Kun perustuslaissa ei edellytetä Eurooppa-neuvoston tai ministerineuvoston tekemän ratkaisuaan komission ehdotuksesta tai kun Eurooppa-neuvosto tai ministerineuvosto ei tee ratkaisuaan ulkoasiainministerin aloitteesta, vaaditulla määräenemmistöllä tarkoitetaan kahta kolmasosaa jäsenvaltioista ja vähintään kolmea viidesosaa unionin väestöstä.
3. Edellä olevat 1 ja 2 kohdan määräykset tulevat voimaan 1 päivänä marraskuuta 2009, jollei Eurooppa-neuvosto päättä määräenemmistöllä jatkaa enintään kolmen vuoden ajaksi väliaikaisjärjestelyä kansalaisten edustusta Euroopan parlamentissa ja äänten painottamista neuvostossa koskevan pöytäkirjan mukaisesti¹.
4. Kun perustuslain III osassa määrätään, että lait ja puitelait antaa neuvosto erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen, Eurooppa-neuvosto voi omasta aloitteestaan yksimielisesti vähintään kuuden kuukauden pituisen harkinta-ajan jälkeen tehdä päätöksen siitä, että tällaiset lait tai puitelait voidaan hyväksyä tavanomaista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan ja kansallisille parlamenteille asiasta ilmoitettuaan.

¹ Ks. liitteessä III oleva ehdotus pöytäkirjaksi.

Tapauksissa, joissa neuvosto tekee ratkaisunsa tietyllä alalla perustuslain III osan mukaan yksimielisesti, Eurooppa-neuvosto voi omasta aloitteestaan yksimielisesti tehdä päätöksen siitä, että neuvosto voi tehdä ratkaisunsa määräenemmistöllä kyseisellä alalla¹. Tämän määräyksen perusteella tehdyt Eurooppa-neuvoston aloitteet toimitetaan kansallisille parlamenteille vähintään neljä kuukautta ennen päätöksen tekemistä.

5. Eurooppa-neuvoston presidentti ja komission puheenjohtaja eivät osallistu Eurooppa-neuvoston äänestyksiin.

I-25 artikla: Euroopan komissio

1. Euroopan komissio edistää Euroopan yleistä etua ja tekee sitä koskevia aloitteita. Se valvoo perustuslain määräysten sekä toimielinten perustuslain nojalla hyväksymien toimenpiteiden soveltamista. Se valvoo unionin oikeuden soveltamista unionin tuomioistuimen valvonnassa. Se toteuttaa talousarvion ja hallinnoi ohjelmat. Se hoitaa koordinointi-, täytäntöönpano- ja hallinnointitehtäviä perustuslaissa määrätyn edellytyksin. Se huolehtii unionin ulkoisesta edustuksesta toimivaltaansa kuuluvilla aloilla. Se panee alulle unionin vuotuisten ja monivuotisten ohjelmien laatimisen pyrkien siihen, että toimielimet pääsevät yhteisymmärrykseen.
2. Unionin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös voidaan antaa ainoastaan komission ehdotuksen perusteella, ellei perustuslaissa toisin määrätä. Muut säädökset annetaan komission ehdotuksen perusteella silloin kun perustuslaissa niin määrätään.

¹ Pöytäkirjaan kansallisten parlamenttien asemasta lisätään uusi 6 kohta, ks. sivu 48.

3. Komissio muodostuu kollegiosta, jossa on puheenjohtaja ja neljätoista eurooppakomissaaria, jotka valitaan jäsenvaltioiden tasapuolisen vuorottelun järjestelmän perusteella. Järjestelmä vahvistetaan Eurooppa-neuvoston päätöksellä seuraavia periaatteita noudattaen:
 - a) jäsenvaltioita kohdellaan ehdottoman tasapuolisesti päätettäessä siitä, missä järjestyksessä ja kuinka kauan niiden kansalaiset toimivat kollegion jäseninä; siten ero kahden eri jäsenvaltion kansalaisten toimikausien kokonaismäärien välillä ei saa milloinkaan olla suurempi kuin yksi;
 - b) ellei a alakohdasta muuta johdu, kollegio muodostetaan kulloinkin siten, että se kuvastaa tyydyttävällä tavalla unionin kaikkien jäsenvaltioiden väestöllistä ja maantieteellistä kirjoa.

Näitä järjestelyjä sovelletaan 1 päivästä marraskuuta 2009.

Komission puheenjohtaja nimittää komissioon jäseniä, joilla ei ole äänioikeutta ja jotka valitaan samoin perustein kuin kollegion jäsenet ja jotka ovat kotoisin kaikista muista jäsenvaltioista.

4. Komissio hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana. Tehtävänsä hoitaessaan eurooppakomissaarit ja komissaarit eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta.
5. Komissio on kollegiona vastuussa Euroopan parlamentille. Komission puheenjohtaja on vastuussa Euroopan parlamentille komissaarien toimista. Euroopan parlamentti voi antaa komissiolle epäluottamuslauseen perustuslain III-238 artiklan menettelyjen mukaisesti. Jos epäluottamuslause annetaan, eurooppakomissaarien ja komissaarien on jätettävä tehtävänsä yhdessä. Komissio jatkaa juoksevien asioiden hoitamista, kunnes uusi kollegio on nimitetty.

I-26 artikla: Euroopan komission puheenjohtaja

1. Eurooppa-neuvosto, joka ottaa huomioon Euroopan parlamentin vaalit, tekee aiheellisten kuulemisten jälkeen määräenemmistöllä Euroopan parlamentille ehdotuksen komission puheenjohtajaksi. Euroopan parlamentti valitsee kyseisen ehdokkaan jäsentensä enemmistöllä. Jos ehdokas ei saa taakseen enemmistöä, Eurooppa-neuvosto ehdottaa parlamentille kuukauden kuluessa uutta ehdokasta noudattaen samaa menettelyä kuin edellisellä kerralla.
2. Kukin kyseeseen tuleva jäsenvaltio laatii luettelon kolmesta kumpaakin sukupuolta edustavasta henkilöstä, joita se pitää pätevinä hoitamaan eurooppakomissaarin tehtävää. Valittu puheenjohtaja nimeää näiden kolmen nimen joukosta kolmetoista eurooppakomissaaria, jotka valitaan heidän pätevyytensä ja Euroopan asiaan sitoutumisensa perusteella ja joiden riippumattomuus on kiistaton. Euroopan parlamentissa äänestetään komission puheenjohtajan ja kollegion jäseniksi nimettyjen henkilöiden, mukaan lukien tulevan ulkoasiainministerin, hyväksymisestä kollegiona. Komission toimikausi on viisi vuotta.
3. Komission puheenjohtaja määrittelee yleislinjat, joiden mukaisesti komissio hoitaa tehtävänsä. Hän päättää komission sisäisestä organisaatiosta varmistaakseen komission toiminnan johdonmukaisuuden, tehokkuuden ja kollegiaalisuuden. Puheenjohtaja nimittää kollegion keskuudesta varapuheenjohtajia. Eurooppakomissaari tai komissaari eroaa komission puheenjohtajan sitä pyytäessä.

I-27 artikla: Ulkoasiainministeri

1. Eurooppa-neuvosto nimittää määräenemmistöllä komission puheenjohtajan suostumuksella unionin ulkoasiainministerin. Ulkoasiainministeri johtaa unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Eurooppa-neuvosto voi päättää komission puheenjohtajan toimikauden samaa menettelyä noudattaen.
2. Ulkoasiainministeri osallistuu ehdotuksillaan yhteisen ulkopoliitiikan valmisteluun ja toteuttaa sitä neuvoston valtuuttamana. Sama koskee yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa.
3. Ulkoasiainministeri on yksi Euroopan komission varapuheenjohtajista. Hän vastaa komissiossa ulkosuhteista ja unionin ulkoisen toiminnan muiden näkökohtien yhteensovittamisesta. Hoitaessaan komissiossa näitä tehtäviä, ja ainoastaan näiden tehtävien osalta, ulkoasiainministerin on noudatettava komission menettelytapoja.

I-28 artikla: Tuomioistuin

1. Tuomioistuimeen kuuluvat Euroopan tuomioistuin, yleisen oikeusasteen tuomioistuin ja erityistuomioistuimia. Tuomioistuin varmistaa, että perustuslain tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia.

Jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuden alalla.

2. Euroopan tuomioistuimessa on yksi tuomari jäsenvaltiota kohden, ja sitä avustavat julkiasiamiehet. Yleisen oikeusasteen tuomioistuimessa on vähintään yksi tuomari jäsenvaltiota kohden: tuomarien määrä vahvistetaan unionin tuomioistuimen perussäännössä. Tuomioistuimen tuomarit ja julkiasiamiehet ja yleisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarit valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka täyttävät III-256 ja III-257 artiklan mukaiset vaatimukset, ja heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuuden vuoden pituiseksi toimikaudeksi, joka voidaan uusia.

3. Tuomioistuin

- tekee ratkaisun jäsenvaltion, toimielimen taikka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostamista kanteista III osan määräysten mukaisesti;
- antaa ennakkoratkaisun kansallisten tuomioistuinten pyynnöstä unionin oikeuden tulkinnasta tai toimielinten antamien säädösten pätevydestä;
- tekee ratkaisun muissa perustuslaissa määrätyissä tapauksissa.

II luku – Muut toimitelimet ja elimet

I-29 artikla: Euroopan keskuspankki

1. Euroopan keskuspankki (EKP) ja kansalliset keskuspankit muodostavat Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ). EKP ja niiden jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, jotka ovat ottaneet käyttöön unionin euro-nimisen valuutan, johtavat unionin rahapolitiikkaa.
2. EKP:n päätöksentekuelimet johtavat EKPJ:ä. Niiden ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. Ne antavat tukensa unionin yleiselle talouspolitiikalle myötävaikuttaakseen unionin tavoitteiden saavuttamiseen, tämän kuitenkin rajoittamatta hintatason vakauden tavoitetta. Ne hoitavat muitakin keskuspankin tehtäviä perustuslain III osan ja EKPJ:n ja EKP:n perussääntöjen määräysten mukaisesti.
3. EKP on toimitelin, joka on oikeushenkilö. Sillä on yksinoikeus antaa lupa euron liikkeeseen laskemiseen. Keskuspankki on riippumaton käyttäessään valtuuksiaan ja huolehtiessaan varainhoidostaan. Unionin toimitelimet ja muut elimet sekä jäsenvaltioiden hallitukset sitoutuvat kunnioittamaan tätä periaatetta.
4. EKP hyväksyy tehtäviensä toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet perustuslain III-74–III-81 artiklan määräysten mukaisesti sekä EKPJ:n JA EKP:n perussäännöissä määrätyin edellytyksin. Kyseisten määräysten mukaisesti ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole ottaneet käyttöön euroa, sekä näiden jäsenvaltioiden keskuspankit säilyttävät oman toimivaltansa rahapolitiikan alalla.
5. EKP:a kuullaan sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla kaikista ehdotuksista unionin säädöksiksi sekä suunnitelmista kansallisen tason lainsäädännöksi, ja se voi antaa lausuntoja.
6. EKP:n elimet, niiden kokoonpano ja toimintasäännöt määritellään III-82–III-85 artiklassa ja EKPJ:n JA EKP:n perussäännöissä.

I-30 artikla: Tilintarkastustuomioistuin

1. Tilintarkastustuomioistuin on toimielin, joka huolehtii tilintarkastuksesta.
2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa unionin kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit ja sen, että varainhoito on ollut moitteetonta.
3. Tilintarkastustuomioistuimessa on yksi kansalainen kustakin jäsenvaltiosta.
Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtäväänsä täysin riippumattomina.

I-31 artikla: Unionin neuvoo-antavat elimet

1. Euroopan parlamenttia, ministerineuvostoa ja komissiota avustavat alueiden komitea ja talous- ja sosiaalikomitea, joilla on neuvoo-antava tehtävä.
2. Alueiden komitea muodostuu alueellisten ja paikallisten julkisyhteisöjen edustajista, joilla on joko alueellisen tai paikallisen julkisyhteisön vaaleissa saatu valtuutus tai jotka ovat poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle.
3. Talous- ja sosiaalikomitea muodostuu työnantajien, työntekijöiden ja muiden kansalaisyhteiskuntaa edustavien järjestöjen edustajista erityisesti talous- ja yhteiskuntaelämän, kansalaistoiminnan, ammatillisen toiminnan ja kulttuurin aloilla.
4. Alueiden komitean ja talous- ja sosiaalikomitean jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtäväänsä unionin yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

5. Komiteoiden kokoonpanoa, jäsenten nimeämistä, toimivaltuuksia ja toimintaa koskevat säännöt määritellään perustuslain III-288–III-294 artiklassa. Neuvosto tarkistaa komission ehdotuksesta kokoonpanoa koskevat säännöt säännöllisin väliajoin unionin taloudellisen, yhteiskunnallisen ja väestöllisen kehityksen huomioon ottamiseksi.

V OSASTO: UNIONIN TOIMIVALLAN KÄYTTÖ

I luku – Yleiset määräykset

I-32 artikla: Unionin oikeussäädökset

1. Perustuslaissa annetun toimivaltansa harjoittamiseksi unioni käyttää seuraavia oikeudellisia välineitä III osan määräysten mukaisesti: eurooppalaki, eurooppapuitelaki, eurooppa-asetus, eurooppapäätös sekä suositukset ja lausunnot.

Eurooppalaki on yleisesti pätevä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Eurooppapuitelaki on lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, joka velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten elinten valittavaksi muodon ja keinot.

Eurooppa-asetus on yleisesti pätevä muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, jolla pannaan täytäntöön lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset ja tietyt perustuslain erityismääräykset. Se on joko kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa, tai se velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu, mutta jättää kansallisten elinten valittavaksi muodon ja keinot.

Eurooppapäätös on muu kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, ja se on kaikilta osiltaan velvoittava. Jos siinä nimetään ne, joille se on osoitettu, se velvoittaa ainoastaan niitä.

Toimielinten antamat suositukset ja lausunnot eivät ole sitovia.

2. Kun Euroopan parlamentin ja neuvoston käsiteltäväksi annetaan ehdotus lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, ne pidättyvät antamasta sellaista säädöstä, josta tässä artiklassa ei määrätä kyseisen alan osalta.

I-33 artikla: Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

1. Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat eurooppalait ja -puitelait yhdessä komission ehdotuksesta ja perustuslain [III-298 (ent. 251 artikla)] artiklassa tarkoitettuja tavanomaisen lainsäätämisyjärjestyksen sääntöjä noudattaen. Jos parlamentti ja neuvosto eivät pääse asiasta yksimielisyyteen, kyseistä säädöstä ei anneta.

Perustuslain [III-160 (ent. 8 artikla)] artiklassa erikseen määrätyissä tapauksissa eurooppalait ja -puitelait voidaan antaa jäsenvaltioiden ryhmän aloitteesta perustuslain [III-298 (ent. 251 artikla)] artiklan mukaisesti.

2. Perustuslaissa määrätyissä erityistapauksissa eurooppalait ja -puitelait antaa Euroopan parlamentti, jolloin neuvosto osallistuu menettelyyn, tai neuvosto, jolloin Euroopan parlamentti osallistuu menettelyyn, erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen.

I-34 artikla: Muut kuin lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

1. Neuvosto ja komissio hyväksyvät eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä I-35 ja I-36 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sekä perustuslaissa erityisesti määrätyissä tapauksissa. Euroopan keskuspankki hyväksyy eurooppa-asetuksia ja -päätöksiä tapauksissa, joissa perustuslaki antaa sille siihen valtuudet.
2. Neuvosto ja komissio sekä Euroopan keskuspankki tapauksissa, joissa perustuslaki antaa sille siihen valtuudet, antavat suosituksia.

I-35 artikla: Säädösvallan siirron nojalla annettavat asetukset

1. Eurooppalaeissa ja -puitelaeissa voidaan siirtää komissiolle valta antaa asetuksia, joilla täydennetään tai muutetaan lain tai puitelain tiettyjä, muita kuin olennaisia osia.

Laeissa ja puitelaeissa määritellään nimenomaisesti säädösvallan siirron tavoitteet, sisältö, soveltamisala ja kesto. Säädösvallan siirto ei voi koskea tietyn alan olennaisia osia. Niistä voidaan säätää ainoastaan lailla ja puitelaillla.

2. Laeissa tai puitelaeissa määritellään nimenomaisesti säädösvallan siirron soveltamista koskevat ehdot. Ne voivat sisältää seuraavat mahdollisuudet:
 - Euroopan parlamentti tai neuvosto voi päättää säädösvallan siirron peruuttamisesta.
 - Säädösvallan siirron nojalla annettu asetus voi tulla voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei vastusta sitä laissa tai puitelaeissa asetetun määräajan kuluessa.

Edellistä alakohtaa sovellettaessa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä.

I-36 artikla: Täytäntöönpanosäädökset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat kansallisen lainsäädäntönsä toimenpiteet oikeudellisesti velvoittavien unionin säädösten panemiseksi täytäntöön.
2. Jos unionin velvoittavat säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa, kyseisillä säädöksillä voidaan siirtää täytäntöönpanovaltaa komissiolle tai tietyissä, asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja I-39 artiklassa määrätyissä tapauksissa neuvostolle.
3. Yleissäännöt ja -periaatteet, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat unionin täytäntöönpanosäädöksiä, vahvistetaan etukäteen laissa.
4. Unionin täytäntöönpanosäädökset annetaan eurooppalaisina täytäntöönpanoasetuksina tai eurooppalaisina täytäntöönpanopäätöksinä.

I-37 artikla: Unionin oikeussäädöksiä koskevat yhteiset periaatteet

1. Jollei perustuslaissa asiasta erityisesti määrätä, toimielimet päättävät kussakin tapauksessa annettavan säädöksen lajista sovellettavien menettelyjen mukaisesti I-9 artiklassa tarkoitettua suhteellisuusperiaatetta noudattaen.
2. Eurooppalait, -puitelait, -asetukset ja -päätökset perustellaan, ja niissä viitataan tässä perustuslaissa tarkoitettuihin ehdotuksiin tai lausuntoihin.

I-38 artikla: Julkaiseminen ja voimaantulo

1. Euroopan parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja allekirjoittavat tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyt eurooppalait ja -puitelait. Muissa tapauksissa ne allekirjoittaa neuvoston puheenjohtaja tai Euroopan parlamentin puhemies. Eurooppalait ja -puitelait julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja ne tulevat voimaan niissä säädettynä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenkymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.
2. Eurooppa-asetukset ja -päätökset, joita ei ole erityisesti osoitettu tai jotka on osoitettu kaikille jäsenvaltioille, allekirjoittaa sen toimielimen puheenjohtaja, joka ne hyväksyy, ne julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja ne tulevat voimaan niissä säädettynä päivänä tai, jollei voimaantulosta ole säädetty, kahdentenkymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.
3. Muut päätökset annetaan tiedoksi niille, joille ne on osoitettu, ja ne tulevat voimaan, kun ne on annettu tiedoksi.

II Luku – Erityismääräykset

I-39 artikla: Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamista koskevat erityismääräykset

1. Euroopan unioni harjoittaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu jäsenvaltioiden keskinäisen poliittisen yhteisvastuun kehittämiseen, yleistä etua koskevien kysymysten määrittämiseen ja jäsenvaltioiden toimien jatkuvaan lähentämiseen.

2. Eurooppa-neuvosto määrittää unionin strategiset edut ja vahvistaa sen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet. Ministerineuvosto valmistelee kyseistä politiikkaa Eurooppa-neuvoston vahvistamien strategisten linjojen ja perustuslain III osassa olevien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.
3. Eurooppa-neuvosto ja ministerineuvosto tekevät tarpeelliset eurooppapäätökset.
4. Unionin ulkoasiainministeri ja jäsenvaltiot panevat täytäntöön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kansallisia voimavaroja ja unionin voimavaroja käyttäen.
5. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään neuvostossa ja Eurooppa-neuvostossa kaikista yleisesti kiinnostavista ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksistä yhteisen lähestymistavan määrittelemiseksi. Jokainen jäsenvaltio kuulee muita jäsenvaltioita neuvostossa ja Eurooppa-neuvostossa ennen kuin se toteuttaa mitään kansainvälisiä toimia tai tekee mitään sitoumuksia, jotka voisivat vaikuttaa unionin etuihin. Jäsenvaltiot varmistavat toimiansa lähentämisen avulla, että unioni voi edistää etujaan ja arvojaan kansainvälisissä yhteyksissä. Jäsenvaltiot ovat toisilleen solidaarisia.
6. Euroopan parlamenttia kuullaan säännöllisesti yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja sille annetaan tietoja sen kehityksestä.
7. Eurooppa-neuvosto ja ministerineuvosto tekevät yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat eurooppapäätökset yksimielisesti perustuslain III osassa määrättyjä tapauksia lukuun ottamatta. Ne tekevät ratkaisunsa jäsenvaltion, unionin ulkoasiainministerin tai komission tukeman ministerin ehdotuksesta. Eurooppalakeja tai -puitelakeja ei voida antaa.
8. Eurooppa-neuvosto voi yksimielisesti päättää, että neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä muissa kuin perustuslain III osassa tarkoitetuissa tapauksissa.

I-40 artikla: Yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamista koskevat erityismääräykset

1. Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka on erottamaton osa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Se turvaa unionin operatiivisen toimintakyvyn, joka perustuu siviili- ja sotilaallisiin voimavaroihin. Unioni voi käyttää niitä unionin ulkopuolella toteutettaviin tehtäviin huolehtiakseen rauhan säilyttämisestä, konfliktien ehkäisemisestä ja kansainvälisen turvallisuuden lujittamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti. Näiden tehtävien täytäntöönpanosta vastataan jäsenvaltioiden voimavaroilla.
2. Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka käsittää unionin asteittain määriteltävän yhteisen puolustuspolitiikan. Se johtaa yhteiseen puolustukseen, kun Eurooppa-neuvosto yksimielisesti niin päättää. Tällöin se suosittelee, että kukin jäsenvaltio hyväksyy päätöksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tässä artiklassa tarkoitettu unionin politiikka ei vaikuta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen, se kunnioittaa niitä velvoitteita, joita Pohjois-Atlantin sopimuksen perusteella on tietyillä jäsenvaltioilla, jotka katsovat yhteisen puolustuksensa toteutuvan Pohjois-Atlantin liitossa (Nato), ja se on sopuinnassa tuossa yhteydessä määritettävän yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kanssa.

3. Jäsenvaltiot asettavat unionin käyttöön yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamiseksi siviili- ja sotilaallisia voimavaroja myötävaikuttaakseen neuvoston määrittelemien tavoitteiden saavuttamiseen. Jäsenvaltiot, jotka muodostavat keskinäisiä monikansallisia joukkoja, voivat myös asettaa kyseiset joukot yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan käyttöön.

Jäsenvaltiot sitoutuvat asteittain parantamaan sotilaallisia voimavarojaan. Perustetaan Euroopan puolustusmateriaali-, tutkimus- ja sotilasvoimavaravirasto määrittämään operatiiviset vaatimukset, myötävaikuttamaan niiden täyttämistä edistäviin toimiin, pyrkimään osaltaan määrittämään ja tarvittaessa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseksi, osallistumaan voimavaroja ja puolustusmateriaalia koskevan eurooppalaisen politiikan määrittelyyn sekä avustamaan neuvostoa sotilaallisten voimavarojen parantamisen arvioinnissa.

4. Neuvosto tekee yksimielisesti unionin ulkoasiainministerin tai jäsenvaltion ehdotuksesta eurooppapäätökset, jotka liittyvät yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamiseen, mukaan lukien tässä artiklassa tarkoitetun tehtävän käynnistämistä koskevat päätökset. Ulkoasiainministeri voi ehdottaa, tarvittaessa yhdessä komission kanssa, kansallisten voimavarojen sekä unionin välineiden käyttämistä.
5. Neuvosto voi antaa unionin puitteissa suoritettavan tehtävän toteuttamisen jäsenvaltioiden ryhmälle unionin arvojen vaalimiseksi ja sen etujen edistämiseksi. Tehtävän toteuttamiseen sovelletaan perustuslain [III-206 (ent. 18 artikla)] artiklan määräyksiä.
6. Jäsenvaltiot, jotka täyttävät korkeat sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja jotka ovat tehneet keskenään tiukempia sitoumuksia tällä alalla suorittaakseen vaativimpia tehtäviä, aloittavat unionin puitteissa rakenteellisen yhteistyön. Tähän yhteistyöhön sovelletaan perustuslain [III-208 (ent. 20 artikla)] artiklan määräyksiä.

7. Kunnes Eurooppa-neuvosto tekee tämän artiklan 2 kohdan mukaisen ratkaisun, unionissa aloitetaan tiiviimpi yhteistyö keskinäisen puolustuksen alalla. Jos jokin tähän yhteistyöhön osallistuvista valtioista joutuu alueeseensa kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, muut osallistujavaltiot antavat sille tämän yhteistyön nojalla ja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 51 artiklan määräysten mukaisesti apua kaikin käytettävissään olevin, sotilaallisin ja muin keinoin. Keskinäistä puolustusta koskevaa tiiviimpää yhteistyötä toteuttaessaan siihen osallistuvat jäsenvaltiot toimivat tiiviissä yhteistyössä Pohjois-Atlantin liiton kanssa. Tähän yhteistyöhön osallistumista ja sen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä sitä koskevat päätöksentekomenettelyt esitetään perustuslain [III-209 (ent. 21 artikla)] artiklassa.
8. Euroopan parlamenttia kuullaan säännöllisesti yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista, ja sille annetaan tietoja sen kehityksestä.

I-41 artikla: Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamista koskevat erityismääräykset

1. Unioni muodostaa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen
 - säätämällä eurooppalakeja ja -puitelakeja, joilla pyritään tarvittaessa lähentämään kansallisia lainsäädäntöjä perustuslain III osassa luetelluilla aloilla;
 - vahvistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäistä luottamusta, erityisesti tuomioistuimen sekä tuomioistuimen ulkopuolisten päätösten keskinäisen tunnustamisen perusteella;
 - jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten operatiivisen yhteistyön avulla, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä muiden rikosten ehkäisemiseen ja paljastamiseen erikoistuneiden yksiköiden yhteistyön avulla.

2. Kansalliset parlamentit voivat osallistua vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen osalta perustuslain [III-156 (ent. 4 artikla)] artiklan mukaisiin arviointijärjestelmiin ja Europolin poliittiseen valvontaan ja Eurojustin toiminnan arviointiin perustuslain [III-169 (ent. 19 artikla)] ja [III-172 (ent. 22 artikla)] artiklan mukaisesti.
3. Poliisiyhteistyön ja rikosoikeudellisen yhteistyön alalla jäsenvaltioilla on aloiteoikeus perustuslain [III-160 (ent. 8 artikla)] artiklan mukaisesti.

I-42 artikla: Yhteisvastuulauseke

1. Unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat yhteistyössä ja yhteisvastuun hengessä, jos johonkin jäsenvaltioon kohdistuu terrori-isku taikka luonnonkatastrofi tai ihmisen aiheuttama suuronnettomuus. Unioni ottaa käyttöön kaikki käytettävissään olevat välineet, mukaan lukien jäsenvaltioiden käyttöön asettamat sotilaalliset voimavarat
 - a) – torjuakseen terroriuhan jäsenvaltioiden alueella,
 - suojellakseen demokraattisia instituutioita ja siviiliväestöä mahdolliselta terrori-iskulta,
 - antaakseen apua jäsenvaltiolle tämän alueella ja tämän poliittisten elinten pyynnöstä mahdollisen terrori-iskun sattuessa,
 - b) – antaakseen apua jäsenvaltiolle tämän alueella ja tämän poliittisten elinten pyynnöstä mahdollisen katastrofin tai suuronnettomuuden tapahtuessa,
2. Tämän määräyksen täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt on esitetty perustuslain [III-226 (ent. X artikla)] artiklassa.

III luku – Tiiviimpi yhteistyö

I-43 artikla: Tiiviimpi yhteistyö

1. Jäsenvaltiot, jotka haluavat aloittaa keskenään tiiviimmän yhteistyön unionin muun kuin yksinomaisen toimivallan alalla, saavat käyttää unionin toimielimiä ja unionin toimivaltaa soveltaen perustuslain asiaa koskevia määräyksiä ja noudattaen tässä artiklassa ja perustuslain [III-318–III-325 (ent. I – P artikla)] artiklassa tarkoitettuja rajoituksia ja sääntöjä.

Yhteistyön tarkoituksena on edistää unionin tavoitteiden saavuttamista, suojella sen etuja ja vahvistaa sen yhdentymiskehitystä. Yhteistyöhön voivat sitä aloitettaessa ja milloin tahansa sen aikana osallistua kaikki jäsenvaltiot perustuslain [III-321 (ent. L artikla)] artiklan mukaisesti.

2. Neuvosto myöntää oikeuden tiiviimmän yhteistyön aloittamiseen viimeisenä keinona todettuaan, että koko unioni ei voi saavuttaa yhteistyölle asetettuja tavoitteita kohtuullisessa ajassa, ja edellyttäen, että vähintään kolmannes jäsenvaltioista osallistuu yhteistyöhön. Neuvosto tekee ratkaisunsa perustuslain [III-322 (ent. M artikla)] artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.
3. Vain tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden edustajat osallistuvat neuvostossa hyväksyttävien säädösten antamiseen. Kaikki jäsenvaltiot voivat kuitenkin osallistua neuvoston keskusteluihin.

Yksimielisyyteen vaaditaan ainoastaan yhteistyöhön osallistuvien valtioiden äänet. Määräenemmistöllä tarkoitetaan yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden äänen enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa näiden valtioiden väestöstä.

Tiiviimmän yhteistyön alalla hyväksytyt säädökset sitovat ainoastaan kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita. Näiden säädösten ei katsota olevan säännöstöä, joka unionin jäsen ehdokkaiden on hyväksyttävä.

VI OSASTO: DEMOKRATIAN TOTEUTUMINEN UNIONISSA

I-44 artikla: Demokraattisen yhdenvertaisuuden periaate

Unioni noudattaa kaikessa toiminnassaan kansalaistensa yhdenvertaisuuden periaatetta. Unionin toimielimet kohtelevat kansalaisia yhdenvertaisesti.

I-45 artikla: Edustuksellisen demokratian periaate

1. Unionin toiminta perustuu edustuksellisen demokratian periaatteeseen.
2. Euroopan parlamentti on kansalaisten suora edustaja unionin tasolla. Jäsenvaltioita edustavat Eurooppa-neuvostossa ja neuvostossa niiden hallitukset, jotka ovat vastuussa kansalaisten valitsemille kansallisille parlamenteille.
3. Kaikilla kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa. Päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.
4. Euroopan tason poliittiset puolueet myötävaikuttavat eurooppalaisen poliittisen tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten tahdon ilmaisemiseen.

I-46 artikla: Osallistavan demokratian periaate

1. Unionin toimielimet antavat kansalaisille ja etujärjestöille mahdollisuuden tuoda mielipiteensä julki ja vaihtaa mielipiteitä kaikista unionin toiminta-aloista asianmukaisten kanavien kautta.
2. Unionin toimielimet käyvät avointa ja säännöllistä vuoropuhelua etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.
3. Varmistaakseen unionin toimien johdonmukaisuuden ja avoimuuden komissio kuulee asianomaisia osapuolia laajamittaisesti.

I-47 artikla: Työmarkkinaosapuolet ja itsenäinen sosiaalinen vuoropuhelu

Euroopan unioni tunnustaa Euroopan tason työmarkkinaosapuolten aseman ja edistää sitä ottaen huomioon kansallisten järjestelmien monimuotoisuuden; unioni helpottaa työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua kunnioittaen niiden itsenäisyyttä.

I-48 artikla: Euroopan oikeusasiamies

Euroopan oikeusasiamies, jonka Euroopan parlamentti nimittää, ottaa vastaan kanteluja ja suorittaa tutkimuksia unionin toimielinten, muiden elinten tai erillisvirastojen hallinnossa ilmenneistä epäkohdista sekä raportoi niistä. Euroopan oikeusasiamies hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana.

I-49 artikla: Unionin toimielinten toiminnan avoimuus

1. Unionin toimielimet, muut elimet ja erillisvirastot toimivat mahdollisimman avoimesti edistääkseen hyvää hallintotapaa ja varmistaakseen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen.
2. Euroopan parlamentin istunnot ovat julkisia, samoin neuvoston istunnot silloin kun neuvosto käsittelee ja hyväksyy lainsäädäntöehdotuksia.
3. Kaikilla unionin kansalaisilla sekä kaikilla luonnollisilla henkilöillä, joiden asuinpaikka on jossakin jäsenvaltiossa, tai oikeushenkilöillä, joiden sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus tutustua unionin toimielinten, erillisvirastojen ja muiden elinten asiakirjoihin niiden tuottamistavasta riippumatta perustuslain III osassa määrätyn edellytyksin.

4. Eurooppalailla vahvistetaan yleiset periaatteet ja rajoitukset, joilla julkisen tai yksityisen edun huomioon ottamiseksi säännellään oikeutta tutustua tällaisiin asiakirjoihin.
5. Kukin 3 kohdassa tarkoitettu toimielin, muu elin tai erillisvirasto määrittelee omassa työjärjestyksessään erityismääräykset oikeudesta tutustua asiakirjoihinsa edellä olevassa kohdassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti.

I-50 artikla: Henkilötietojen suoja

1. Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan.
2. Eurooppalailla vahvistetaan säännöt, jotka koskevat luonnollisia henkilöitä koskevien tietojen suojaa unionin toimielinten, muiden elinten ja erillisvirastojen käsitellessä henkilötietoja ja jäsenvaltioiden käsitellessä henkilötietoja unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa toteuttaessaan, sekä säännöt, jotka koskevat näiden tietojen vapaata liikkuvuutta. Sääntöjen noudattamista valvoo riippumaton viranomainen.

I-51 artikla: Kirkkojen ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asema

1. Unioni kunnioittaa sitä asemaa, joka kirkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa, eikä puutu siihen.
2. Unioni kunnioittaa myös elämäkatsomuksellisten ja ei-tunnustuksellisten järjestöjen asemaa.
3. Unioni käy avointa ja säännöllistä vuoropuhelua näiden kirkkojen ja järjestöjen kanssa tunnustaen niiden identiteetin ja erityisen tehtävän.

VII OSASTO: UNIONIN VARAINHOITO

I-52 artikla: Talousarviota ja varainhoitoa koskevat periaatteet

1. Kaikki unionin tulot ja menot arvioidaan kutakin varainhoitovuotta varten ja otetaan talousarvioon perustuslain III osan määräysten mukaisesti.
2. Talousarvioon otettujen tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.
3. Talousarvioon otetaan vain kyseisen varainhoitovuoden menoja perustuslain [III-314 (ent. 279 artikla)] artiklassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti.
4. Talousarvioon otettujen menojen toteuttaminen edellyttää, että ensin on annettu oikeudellisesti velvoittava säädös, joka toimii oikeusperustana unionin toiminnalle ja menon toteuttamiselle perustuslain [III-314 (ent. 279 artikla)] artiklassa tarkoitetun eurooppalain mukaisesti. Säädöksen on oltava muodoltaan eurooppalaki, eurooppapuitelaki, eurooppa-asetus tai eurooppapäätös.
5. Talousarvion kurinalaisuuden turvaamiseksi unioni ei anna sellaisia säädöksiä, joilla saattaa olla huomionarvoisia vaikutuksia talousarvioon, ellei se esitä vakuuksia sille, että ehdotus tai toimenpide voidaan rahoittaa unionin omilla varoilla ja I-54 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistettuja menojen enimmäismääriä noudattaen.
6. Unionin talousarviota toteutetaan moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti. Jäsenvaltiot ja unioni toimivat yhteistyössä varmistaakseen, että talousarvioon otetut määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti.
7. Unioni ja jäsenvaltiot suojaavat unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta perustuslain [III-317 (ent. 280 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti.

I-53 artikla: Unionin varat

1. Unioni järjestää itselleen tavoitteidensa saavuttamiseksi ja politiikkansa toteuttamiseksi tarvittavat keinot.
2. Unionin talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan omin varoin, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita tuloja.
3. Käytettävissä olevat unionin varat vahvistetaan neuvoston eurooppalailla, jolla voidaan ottaa käyttöön uusia varaluokkia tai vähentää olemassa olevien luokkien määrää. Tämä laki tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.
4. Unionin varoja koskevat menettelysäännöt vahvistetaan neuvoston eurooppalailla. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

I-54 artikla: Monivuotinen rahoituskehys

1. Monivuotisella rahoituskehyksellä pyritään takaamaan, että unionin menot kehittyvät hallitusti käytettävissä olevien omien varojen puitteissa. Monivuotisessa rahoituskehyksessä vahvistetaan maksusitoumusmäärärahoja koskevien vuotuisten ylärajojen sitovat määrät menoluokittain perustuslain [III-304 (uusi)] artiklan mukaisesti.
2. Monivuotinen rahoituskehys vahvistetaan neuvoston eurooppalailla. Neuvosto tekee ratkaisunsa saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä enemmistöllä antaman hyväksynnän.
3. Unionin vuotuinen talousarvio laaditaan monivuotista rahoituskehystä noudattaen.
4. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti hyväksyessään perustuslain voimaantulon jälkeisen ensimmäisen monivuotisen rahoituskehysten.

I-55 artikla: Unionin talousarvio

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät komission ehdotuksesta ja perustuslain [III-306] artiklassa määrättyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti eurooppalain, jossa vahvistetaan unionin vuotuinen talousarvio.

VIII OSASTO: UNIONI JA SEN LÄHIYMPÄRISTÖ

I-56 artikla: Unioni ja sen lähiympäristö

1. Unioni luo naapurivaltioidensa kanssa erityissuhteet pyrkien saamaan aikaan unionin arvoihin perustuvan alueen, jolla vallitsee vauraus ja hyvä naapuruus ja jolle ovat ominaisia yhteistyöhön perustuvat läheiset ja rauhanomaiset suhteet.
2. Unioni voi tätä varten tehdä ja panna täytäntöön erityisiä sopimuksia kyseisten valtioiden kanssa perustuslain [III-222 (ent. 33 artikla)] artiklan mukaisesti. Sopimukseen voi sisältyä vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia sekä mahdollisuus toteuttaa yhteisiä toimia. Sopimusten täytäntöönpanosta neuvotellaan määräajoin.

IX OSASTO: UNIONIN JÄSENYYS

I-57 artikla: Unioniin liittymistä koskevat vaatimukset ja menettely

1. Unioniin voivat liittyä kaikki Euroopan valtiot, jotka kunnioittavat I-2 artiklassa tarkoitettuja arvoja ja sitoutuvat edistämään niitä yhteisesti.
2. Jokainen unionin jäseneksi haluava Euroopan valtio voi osoittaa hakemuksensa neuvostolle. Hakemuksesta ilmoitetaan Euroopan parlamentille ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin hyväksynnän. Liittymisehdoista ja -menettelyistä määrätään jäsenvaltioiden ja ehdokasvaltion välisellä sopimuksella. Kaikki sopimusvaltiot ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

I-58 artikla: Unionin jäsenyydestä johtuvien oikeuksien väliaikainen pidättäminen

1. Neuvosto voi jäsenvaltioiden yhden kolmasosan, Euroopan parlamentin tai komission perustellusta ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan tehdä jäsentensä neljän viidesosan enemmistöllä eurooppapäätöksen, jossa todetaan, että on olemassa selvä vaara, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti I-2 artiklassa mainittuja arvoja. Ennen tämän toteamista neuvosto kuulee kyseistä jäsenvaltiota ja voi samaa menettelyä noudattaen antaa sille suosituksia.

Neuvosto tarkistaa säännöllisesti, ovatko tällaiseen toteamukseen johtaneet perusteet edelleen olemassa.

2. Eurooppa-neuvosto voi yksimielisesti jäsenvaltioiden yhden kolmasosan ehdotuksesta tai komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan tehdä eurooppapäätöksen, jossa todetaan, että jokin jäsenvaltio loukkaa vakavasti ja jatkuvasti I-2 artiklassa mainittuja arvoja, kehoitettuaan ensin asianomaista jäsenvaltiota esittämään asiaa koskevat huomautuksensa.

3. Jos loukkaaminen on 2 kohdan mukaisesti todettu, neuvosto voi määräenemmistöllä tehdä eurooppapäätöksen, jolla pidätetään väliaikaisesti tietyt tästä perustuslaista johtuvat asianomaiselle jäsenvaltiolle kuuluvat oikeudet, mukaan lukien kyseisen jäsenvaltion äänioikeuden neuvostossa. Tällöin neuvosto ottaa huomioon tällaisen oikeuksien pidättämisen mahdolliset vaikutukset luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Asianomaiselle jäsenvaltiolle tästä perustuslaista johtuvat velvoitteet sitovat kuitenkin edelleen asianomaista valtiota.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä tehdä myöhemmin eurooppapäätöksen, jolla muutetaan 3 kohdan nojalla hyväksyttyä toimenpidettä, tai peruuttaa sen, jos sen hyväksymiseen johtaneessa tilanteessa tapahtuu muutos.
5. Tätä artiklaa sovellettaessa neuvosto tekee ratkaisunsa siten, että se ei ota huomioon asianomaista jäsenvaltiota. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidättyminen äänestämästä ei estä 2 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä.

Tätä kohtaa sovelletaan myös, kun jäsenvaltion äänioikeus pidätetään väliaikaisesti 3 kohdan nojalla.

6. Sovellettaessa 1 ja 2 kohtaa Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, jotka edustavat sen jäsenten enemmistöä.

I-59 artikla: Eroaminen unionista

1. Jokainen jäsenvaltio voi päättää erota Euroopan unionista valtiosääntönsä mukaisesti.
2. Jäsenvaltio, joka päättää erota, ilmoittaa aikomuksestaan Eurooppa-neuvostolle, joka ottaa ilmoituksen käsiteltäväkseen. Unioni neuvottelee kyseisen jäsenvaltion kanssa ja tekee tämän kanssa sopimuksen eroamiseen sovellettavista menettelytavoista Eurooppa-neuvoston antamien suuntaviivojen perusteella ja ottaen huomioon puitteet, jotka sääntelevät kyseisen valtion myöhempiä suhteita unioniin. Kyseisen sopimuksen tekee unionin puolesta neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määränemmistöllä Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

Eroavan jäsenvaltion edustaja ei osallistu kyseistä jäsenvaltiota koskevan asian käsittelyyn eikä sitä koskevien päätösten tekemiseen Eurooppa-neuvostossa tai neuvostossa.

3. Tätä perustuslakia lakataan soveltamasta asianomaiseen jäsenvaltioon sinä päivänä, jona erosopimus tulee voimaan tai, jos sopimusta ei ole, kahden vuoden kuluttua 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta, ellei Eurooppa-neuvosto yhteisymmärryksessä asianomaisen jäsenvaltion kanssa päättä jatkaa tätä määräaikaa.
4. Jos unionista eronnut jäsenvaltio hakee uudelleen jäsenyyttä, hakemus käsitellään I-57 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

**EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA KANSALLISTEN PARLAMENTTIEN ASEMASTA
EUROOPAN UNIONISSA**

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN, että jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit valvovat maansa hallituksen toimintaa unioniin liittyvissä kysymyksissä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön mukaiseen järjestelmään ja käytäntöön kuuluvalla tavalla, ja

HALUAVAT kuitenkin kannustaa kansallisia parlamentteja osallistumaan entistä enemmän Euroopan unionin toimintaan ja parantaa niiden mahdollisuuksia ilmaista näkemyksensä säädösehdotuksista samoin kuin muista niiden kannalta erityisen tärkeiltä vaikuttavista asioista,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat perustuslain liitteenä:

I Tietojen antaminen jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille

1. Komissio toimittaa suoraan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille kaikki komission tausta-asiakirjat (vihreät ja valkoiset kirjat sekä tiedonannot) niiden julkaisemisen yhteydessä. Komissio lähettää jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille myös vuotuisen lainsäädäntöohjelman samoin kuin kaikki muut lainsäädäntöohjelmaa tai poliittista strategiaa koskevat asiakirjat, jotka se esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle, samaan aikaan kuin kyseisille toimielimille.
2. Kaikki Euroopan parlamentille ja neuvostolle osoitetut säädösehdotukset lähetetään samanaikaisesti jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille.

3. Jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit voivat toimittaa Euroopan parlamentin puhemiehelle sekä neuvoston ja komission puheenjohtajille perustellun lausunnon toissijaisuusperiaatteen noudattamisesta säädösehdotuksessa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaista menettelyä noudattaen.
4. Säädösehdotus voidaan ottaa neuvoston esityslistalle säädöksen antamiseksi tai yhteisen kannan vahvistamiseksi jossakin lainsäädäntömenettelyssä aikaisintaan kuuden viikon kuluttua siitä, kun komissio on antanut säädösehdotuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille Euroopan unionin virallisilla kielillä, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu, jolloin perustelut on esitettävä kyseisessä säädöksessä tai yhteisessä kannassa. Lukuun ottamatta kiireellisiä, asianmukaisesti perusteltuja tapauksia minkäänlaista säädösehdotusta koskevaa yhteisymmärrystä ei voida todeta saavutetun näiden kuuden viikon aikana. Neuvosto voi vahvistaa yhteisen kannan aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua siitä, kun ehdotus on otettu neuvoston esityslistalle.
5. Neuvoston istuntojen esityslistat ja käsittelyn tulokset, mukaan lukien niiden neuvoston istuntojen pöytäkirjat, joissa on käsitelty säädösehdotuksia, toimitetaan suoraan jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden hallituksille.
6. Kun Eurooppa-neuvosto aikoo soveltaa I-24 artiklan 4 kohdan ensimmäistä alakohtaa, kansallisille parlamenteille ilmoitetaan sitä ennen päätöksen tekemisestä.

Kun Eurooppa-neuvosto aikoo soveltaa I-24 artiklan 4 kohdan toista alakohtaa, kansallisille parlamenteille ilmoitetaan siitä vähintään neljä kuukautta ennen päätöksen tekemistä.

7. Tilintarkastustuomioistuin lähettää vuosikertomuksensa tiedoksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kuin Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
8. Näitä määräyksiä sovelletaan kaksikamaristen kansallisten parlamenttien kumpaankin kamariin.

II Parlamenttienvälinen yhteistyö

9. Euroopan parlamentti ja kansalliset parlamentit määrittelevät yhdessä, mikä olisi tehokas ja säännönmukainen tapa järjestää ja edistää parlamenttienvälistä yhteistyötä Euroopan unionissa.
10. Yhteisöasioita käsittelevien elinten konferenssi voi saattaa aiheellisina pitämänsä näkemykset Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission tietoon. Konferenssi edistää muun muassa jäsenvaltioiden parlamenttien ja Euroopan parlamentin välistä tietojen ja parhaiden toimintatapojen vaihtoa myös niiden erityisvaliokuntien välillä. Konferenssi voi myös järjestää parlamenttienvälisiä kokouksia tietyistä aiheista, etenkin keskustellakseen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kysymyksistä. Konferenssin näkemykset eivät sido kansallisia parlamentteja eivätkä määrää ennalta niiden kantaa.

EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA TOISSIJAISUUS- JA SUHTEELLISUUSPERIAATTEIDEN SOVELTAMISESTA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT varmistaa, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä unionin kansalaisia,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET vahvistaa perustuslain I-9 artiklaan sisältyvien toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevat edellytykset sekä perustaa järjestelmän sen valvomiseksi, miten toimielimet soveltavat näitä periaatteita,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat perustuslain liitteenä:

1. Kukin toimielin huolehtii jatkuvasti perustuslain I-9 artiklassa määriteltyjen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamisesta.
2. Komissio suorittaa laajoja kuulemisia ennen säädösehdotusten tekemistä. Niissä on tarvittaessa otettava huomioon suunniteltujen toimien alueellinen ja paikallinen ulottuvuus. Poikkeuksellisen kiireellisissä tapauksissa komissio ei suorita kuulemisia. Se perustelee päätöksensä ehdotuksessaan.
3. Komissio toimittaa kaikki säädösehdotuksensa sekä muutetut ehdotuksensa jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille samaan aikaan kun se toimittaa ne unionin lainsäätäjälle. Euroopan parlamentti toimittaa lainsäädäntöpäätöslauselmansa ja neuvosto yhteiset kantansa niiden tultua hyväksytyiksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille.

4. Komissio perustelee ehdotuksensa toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta. Kaikkiin säädösehdotuksiin olisi liitettävä selvitys, jonka sisältämien yksityiskohtaisten tietojen perusteella toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen noudattamista voidaan arvioida. Selvityksessä olisi esitettävä arvioita sen rahoitusvaikutuksista sekä puitelain osalta sen vaikutuksesta lainsäädäntöön, joka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön, tarvittaessa myös alueelliseen lainsäädäntöön. Syyt, joiden perusteella todetaan, että unionin tavoite voidaan paremmin saavuttaa unionin tasolla, on osoitettava laadullisin, tai jos mahdollista, määrällisin osoittimin. Komissio ottaa huomioon, että unionille, jäsenvaltioiden hallituksille, alueellisille tai paikallisille viranomaisille, taloudellisille toimijoille ja kansalaisille aiheutuvan taloudellisen tai hallinnollisen rasituksen olisi pysyttävä mahdollisimman pienenä, ja sen olisi oltava oikeassa suhteessa tavoitteeseen nähden.
5. Kunkin jäsenvaltion kansallinen parlamentti tai kansallisen parlamentin kukin kamari voi kuuden viikon kuluessa komission säädösehdotusten toimittamisesta antaa Euroopan parlamentin puhemiehelle sekä neuvoston ja komission puheenjohtajille perustellun lausunnon syistä, joiden perusteella se arvioi, että kyseessä oleva ehdotus ei ole toissijaisuusperiaatteen mukainen. Kukin kansallinen parlamentti tai kansallisen parlamentin kukin kamari järjestää itse tarvittaessa lainsäädäntövaltaa käyttävien alueellisten parlamenttien kuulemisen.
6. Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio ottavat huomioon jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien tai kansallisen parlamentin yhden kamarin perustellut lausunnot.

Niiden jäsenvaltioiden kansallisilla parlamenteilla, joissa on yksikamarinen järjestelmä, on kaksi ääntä, kun taas kaksikamarisessa järjestelmässä parlamentin kummallakin kamarilla on yksi ääni.

Jos vähintään kolmasosa jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien ja kansallisten parlamenttien kamarien kokonaisäänimäärästä edustaa sellaisia perusteltuja lausuntoja, joiden mukaan jossakin komission ehdotuksessa ei ole noudatettu toissijaisuusperiaatetta, komissio tarkastelee ehdotustaan uudelleen. Ratkaiseva äänimäärä on vähintään neljännes, kun on kyse komission ehdotuksesta tai jäsenvaltioiden ryhmän perustuslain vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevan [III-160 (ent. 8 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti tekemästä aloitteesta.

Tarkasteltuaan ehdotustaan uudelleen komissio voi päättää joko pitää voimassa ehdotuksensa, muuttaa sitä tai peruuttaa sen. Komissio perustelee päätöksensä.

7. Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista ne kanteet, jotka jäsenvaltiot ovat nostaneet perustuslain [III-266 (ent. 230 artikla)] artiklan määräysten mukaisesti tai ne kanteet, jotka ne ovat toimittaneet jäsenvaltioiden sisäisen oikeusjärjestyksen mukaisesti jäsenvaltion kansallisen parlamentin tai kansallisen parlamentin kamarin puolesta sen vuoksi, että lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävässä säädöksessä ei ole noudatettu toissijaisuusperiaatetta

Myös alueiden komitea voi nostaa perustuslain saman artiklan mukaisesti vastaavan kanteen sellaisten lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävien säädösten, joiden hyväksyminen edellyttää perustuslain mukaan sen kuulemista.

8. Komissio antaa Eurooppa-neuvostolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille vuosittain selvityksen perustuslain I-9 artiklan soveltamisesta. Kyseinen vuosittainen selvitys lähetetään myös alueiden komitealle ja talous- ja sosiaalikomitealle.

**EHDOTUS: PÖYTÄKIRJA KANSALAISTEN EDUSTUKSESTA EUROOPAN
PARLAMENTISSA JA ÄÄNTEN PAINOTTAMISESTA NEUVOSTOSSA****KORKEAT SOPIMUSPUOLET**

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan perustuslakia koskevaan sopimukseen:

1 ARTIKLA**Euroopan parlamenttia koskevat määräykset**

1. Koko vaalikauden 2004–2009 ajan ja I-19 artiklassa tarkoitetun päätöksen voimaantuloon asti kustakin jäsenvaltiosta Euroopan parlamenttiin valittavien edustajien määrä on seuraava:

Alankomaat	27
Belgia	24
Espanja	54
Irlanti	13
Italia	78
Itävalta	18
Kreikka	24
Kypros	6
Latvia	9
Liettua	13
Luxemburg	6
Malta	5
Portugali	24
Puola	54
Ranska	78
Ruotsi	19
Saksa	99
Slovakia	14
Slovenia	7
Suomi	14
Tanska	14
Tšekin tasavalta	24
Unkari	24
Viro	6
Yhdistynyt kuningaskunta	78

2 ARTIKLA

Määräykset äänten painottamisesta neuvostossa

1. Seuraavat määräykset ovat voimassa 1 päivään marraskuuta 2009, sanotun kuitenkin rajoittamatta I-24 artiklan soveltamista.

Kun neuvoston ratkaisun edellytyksenä on määräenemmistö, jäsenten äänet painotetaan seuraavasti:

Alankomaat	13
Belgia	12
Espanja	27
Irlanti	7
Italia	29
Itävalta	10
Kreikka	12
Kypros	4
Latvia	4
Liettua	7
Luxemburg	4
Malta	3
Portugali	12
Puola	27
Ranska	29
Ruotsi	10
Saksa	29
Slovakia	7
Slovenia	4
Suomi	7
Tanska	7
Tšekin tasavalta	12
Unkari	12
Viro	4
Yhdistynyt kuningaskunta	29

Kun neuvoston ratkaisu on perustuslain nojalla tehtävä komission ehdotuksesta, sen edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat jäsenten enemmistöä. Muissa tapauksissa ratkaisun edellytyksenä on vähintään 232 puoltavaa ääntä, jotka edustavat ainakin kahta kolmasosaa jäsenistä.

Neuvoston jäsen voi pyytää, että neuvoston tehdessä päätöksen määräenemmistöllä tarkistetaan, että määräenemmistö edustaa vähintään 62:ta prosenttia unionin koko väestöstä. Jos osoittautuu, että tämä ehto ei täyty, kyseistä päätöstä ei tehdä.

2. Silloin kun unioniin liittyy uusia jäseniä, edellisessä kohdassa tarkoitettu vähimmäismäärä lasketaan siten, että ääninä ilmaistu määräenemmistöön tarvittava vähimmäismäärä ei ole suurempi kuin se määräenemmistöön tarvittava vähimmäismäärä, joka lasketaan Euroopan unionin laajentumista koskevassa, Nizzan sopimuksen laatineen konferenssin päätösasiakirjaan sisältyvässä julistuksessa olevan taulukon pohjalta.

=====